

তেওঁ মাঞ্চু বজ্জাব বিৰুদ্ধে ভালদৰে প্ৰচাৰ কৰি ভাবী বিপ্লৱৰ বাবে ভালমান টকা-পইচা গোটালে। ইফালে ছানৰ কটা মূৰটোৰ বাবে মাঞ্চুবাজে বিস্তৰ ধন-সোণ বাঁটা স্বৰূপে ঘোষণা কৰিলে। লণ্ডনত থাকোঁতে এদিন মাঞ্চু বজ্জাব দূতাবাসৰ বিষয়াসকলৰ হাতত তেওঁ ধৰা পৰিল। তেওঁক বন্দীভাৱে চীনলৈ পঠিওৱাৰ দিহা কৰা হ'ল। ছানৰ সৌভাগ্যৰ গুণত কুইন্স কলেজৰ অধ্যাপক এগৰাকী সেই সময়ত লণ্ডনতে আছিল। ছান তেওঁৰ বব মৰমৰ ছাত্ৰ আছিল। তেওঁৰ অশেষ চেষ্টাত চীনৰ এই মুক্তিকামী সন্তানটি বন্ধা পৰিল।

তাৰ পিচত ছানে ছিন্ধাপুৰ আৰু জাপানৰ মাজেদি চীন দেশলৈ ঘূৰিল। জাপানৰ এটি জনপ্ৰিয় দলৰ বিশিষ্ট লোক কেইজনমানে ছানৰ এই কাৰ্য্যত হাতউজান দিবলৈ ন-দি কলে। ছিন্ধাপুৰ আৰু জাপানত বাস কৰি থকা চীনাসকলে ইতিমধ্যে মাঞ্চুবজ্জাব শাসনৰ বিৰুদ্ধে বহুতো গোপনীয় সমিতি গঢ়ি তুলিছিল। তেওঁ বিভিন্ন ভেশ লৈ সেইবোৰ সমিতিবপৰা টকা গোটালে। ১৯০০ খৃষ্টাব্দত মাঞ্চুবজ্জাই কিছু শাসন-সংস্কাৰৰ মনোভাৱ প্ৰকাশ কৰিলে। এইমতে কিছুমান কলেজ পাতিবলৈ আৰু সৈন্যবাহিনীক আধুনিক প্ৰণালীৰে গঠন কৰাৰ পোষকতা কৰা হ'ল। এখনি নতুন মন্ত্ৰীসভা পতাবো ব্যৱস্থা কৰা হল। ৰাজমাৰে এই কথাৰ ভূ পাই সশস্ত্ৰ সৈন্য-বাহিনীৰে ৰাজধানীলৈ গৈ বজ্জাক বন্দী কৰিলে। শাসন সংস্কাৰৰ বাবে বজ্জাক উদগনি দিয়া কং ইউ ওৱেই বুলিবৰ মানুহজন পলাই সাৰিল। কিন্তু তেওঁৰ অঙহী-বঙহীবিলাকৰ মূৰ কটা গ'ল।

এই বছৰতে চীন দেশত এটি আন্দোলন জাগি উঠিল। বিদেশীবিলাকে চীনৰ সকলো ক্ষেত্ৰতে প্ৰভুত পৰিমাণে প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰাত চীনৰ নিজস্ব বুলিবলৈ একো নাইকিয়া হৈ আহিছিল। এই বিদেশীবিলাকক চীনৰপৰা খেদি দিবলৈ দেশৰ সকলো বাইজ একমুঠ হৈ কঁকালত টঙালি বান্ধি ওলাল। মাঞ্চুবাজেও প্ৰজাক হাত কৰিবলৈ বিদেশীৰ বিৰুদ্ধে উঠিল।

ছানেও বাইজক উছাহ নিদিয়াটক নেথাকিল। এই সুযোগতে মাঞ্চুবজাক আঁতবোৱাব সঁপান তেওঁ দেখিছিল। এই বিদ্রোহত বিদেশী সৈন্যবাহিনীয়ে চীন সৈন্যক পবাজয় কৰি পিকিং নগৰ অধিকাৰ কৰিলে। বাজমাও পলাল। এয়েই বজ্জাব-বিদ্রোহ নামেৰে জনাজাত।

এই যুদ্ধত মাঞ্চুবজাব পবাজয় হোৱাত ছানে বজ্জাব দুৰ্বলতা প্রচাব কৰি তেওঁৰ বিৰুদ্ধে বিপ্লৱ চলাবলৈ হংকঙলৈ যাত্ৰা কৰিলে। - তাত ইংৰাজসকলে তেওঁক থিতাপি হ'বলৈ নিদিয়াত তেওঁ ছিঙ্গাপুৰ পালেগৈ। তাতো তেওঁৰ উদ্দেশ্য সিদ্ধি নহ'ল। কিছুদিন বিদেশত ঘূৰি তেওঁ পুনৰ চীনলৈ উলটি আহিল আৰু চীনৰ দক্ষিণ অঞ্চলত ভালেমান গুপ্ত সমিতি পাতি বিপ্লৱ তুলিবলৈ সাজু হ'ল। এই সময়ত ঘড়যন্ত্ৰকাৰী লোকৰ সংখ্যা আছিল প্ৰায় তিনি হেজাৰ। ঘটনাক্ৰমে এই ঘড়যন্ত্ৰ ধৰা পবিলত ষোলজন বিদ্রোহীৰ মূৰ কটা গ'ল। এজনী নাও চলোৱা তিব্বতৰ ভেশ ধৰি ছানে পলাই হংকং পালেগৈ।

১৯০৪ খৃষ্টাব্দৰপৰা ১৯০৭ খৃষ্টাব্দলৈ তেওঁ বিপ্লৱবাদ প্রচাব কৰি ফুৰিবলৈ ধৰিলে দেশে-বিদেশে। ১৯০৭ খৃষ্টাব্দত চীনৰ দক্ষিণ অঞ্চলৰ প্ৰদেশ এখনত মাঞ্চু বজ্জাব বিৰুদ্ধে বিদ্রোহ তোলা হ'ল। এইবাবো তেওঁৰ দলে পবাজয় বৰণ কৰিবলগীয়া হোৱাত তেওঁ ভিখাবীৰ ভেশ লৈ পলাই সাবিল।

ইতিমধ্যে বাজমাওৰ মৃত্যু হ'ল। ইফালে ১৯১১ চনত চীনৰ ইউচাং প্ৰদেশত চীনৰ গণতন্ত্ৰ ঘোষণা কৰা হ'ল। এঘাৰ খন প্ৰদেশে এই গণতন্ত্ৰত যোগ দিলে। সেই সময়ত ছান আছিল আমেৰিকাত। সহকৰ্মীসকলৰ আহ্বানত তেওঁ দেশলৈ ঘূৰি আহিল। ছাংহাইত গণতন্ত্ৰ ঘোষণা কৰা আটাইবোৰ প্ৰদেশেৰে প্ৰতিনিধিসকলৰ সভা এখন বহিল। নানকিঙত ১৯১২ খৃষ্টাব্দত গণতন্ত্ৰবাদী চৰকাৰ গঠন কৰা হ'ল। বাইজে ডাক্তৰ ছান ইয়াং ছেনকেই এই চৰকাৰৰ সভাপতিৰ আসনত বহুৱাই গুণীৰ গুণৰ সমাদৰ জনালে।

মাঞ্চু বজ্জাই এই বিপ্লৱৰ শাম কটাৰলৈ তেওঁৰ প্ৰধান মন্ত্ৰী

আৰু প্ৰধান সেনাপতি ইউ-আন-শ্বি-কায়ক নিযুক্ত কৰিছিল। ইউ-আন-শ্বি-কায়ে ছানব ওচৰ চাপি ক'লে বোলে তেওঁক যদি চীন-গণতন্ত্ৰৰ সভাপতি বাবটো দিয়া হয় তেনেহলে নতুন চৰকাৰৰ সৈন্য-বাহিনীয়ে তেওঁৰপৰা সকলো প্ৰকাৰে সহায় পাব। আনকি মাঞ্চু বজাকো আঁতৰাই তেওঁ দেশ নিশ্চিন্ত কৰি তুলিব। ইউ-আন-শ্বি-কায়ৰ প্ৰতারণা বুজিব নোৱাৰি ছানে তেওঁক সভাপতিৰ বাবটো এৰি দিলে। মাঞ্চুবজাই সিংহাসন এৰিব লগীয়াত পবিল সঁচা, পিচে সভাপতি হৈ ইউ-আন-শ্বিয়ে ছানক বন্দী কৰিবলৈ আদেশ দিলে। ছান পলাই গ'ল। ১৯১৫ খৃষ্টাব্দত ইউ-আন-শ্বি-কায়ে নিজকে বজা বুলি ঘোষণা কৰাত ভালেমান প্ৰদেশ তেওঁৰ বিৰুদ্ধে মূৰ দাঙি উঠিল। তাৰ কিছুদিন পিচতেই তেওঁৰ মৃত্যু হোৱাত অৱশ্যে বিপদে শাম কাটিলে।

ইউ-আন-শ্বি-কায়ৰ মৃত্যুৰ পিচত তেওঁৰ ফলীয়া মানুহ কিছুমান পুনৰ মূৰ দাঙি উঠিল। ছানে এই সকলো বিদ্ৰোহ-বোৰ দমালে ছুং-ছিং-লিং নামৰ এগৰাকী শিক্ষিতা বিপ্লৱী গাভৰু আৰু চিয়াং-কাই-শ্বেক নামৰ এজন তেজস্বী ডেকাৰ সহায়ত। এই গৰাকী গাভৰুৰ লগতেই ছানব গুৰুপৰিণয় সম্পন্ন হ'ল। চিয়াং-কাই-শ্বেকৰ নেতৃত্বত ডেকাবিলাকক সামৰিক শিক্ষা দিওৱাৰ ব্যৱস্থা কৰা হ'ল। ১৯২১ খৃষ্টাব্দত মহাকৰ্ম্মীসকলে ছানক পুনৰ চীন-গণতন্ত্ৰৰ সভাপতি পাতিলে।

১৯২৫ খৃষ্টাব্দত কৰ্কট বোগত অকালতে মৃত্যুবৰণ কৰিব লগীয়া হ'ল যদিও জীয়াই থকা কাল ভোখবত ডাক্তৰ ছান-ইয়াং-ছেনে জন্মভূমি চীনৰ জনসাধাৰণৰ মঙ্গলৰ অৰ্থে যিখিনি কাম কৰি গ'ল সেয়েই চিৰকাললৈ তেওঁক অমৰতাৰ আসনত বহুৱাই ৰাখিব।

চীনৰ মঙ্গলবাদেই আছিল তেওঁৰ জীৱনৰ পৰম আৰু চৰম লক্ষ্য। ব্যক্তিগত স্বার্থপূৰণৰ কাৰণে তেওঁ সপোনতো ভবা নাছিল। নহলে তেওঁ ইউ-আন-শ্বি-কায়ক কেতিয়াও সভাপতিৰ পদটো এৰি নিদিলেহেঁতেন। চীন-গণতন্ত্ৰৰ সভাপতি

হোৱাৰ আগলৈকে তেওঁ যে মাঞ্চুৰজাৰ হাতৰপৰা বক্ষা পৰিবলৈ
 কিমান বাৰ পলাবলগীয়া হৈছিল, কতবাৰ ছদ্মবেশ ধৰি জীৱন-
 টোক নিৰাপদে ৰাখিবলগীয়াত পৰিছিল তাৰ লেখ নাই বুলিলেও
 হয়। এই পলবীয়া জীৱনৰ দুঃসহ বিপদ-বিধিনিবোৰ তেওঁ
 অম্লানবদনে মূৰ পাতি লব পাৰিছিল তেওঁৰ অন্তৰৰ জন্মভূমি-প্ৰেম
 নিৰ্ভাজ সোণৰ দৰে উজ্বল হৈ থকাৰ কাৰণেই। সেইহে ডাক্তৰ
 ছান-ইয়াৎছেন্ অকল চীনৰ জনসাধাৰণৰেই পূজ্য আৰু আদৰ্শ
 নহয়, তেওঁ গোটেই পৃথিৱীৰ পদদলিত আৰু অৱহেলিত জন-
 গণৰেই সেৱাৰ থলি।

ডি ভেলেবা

ইংৰাজৰ সাম্ৰাজ্যবাদৰ শোষণত লক্ষিতা হোৱা আপোন জন্মভূমি ভাৰতবৰ্ষৰ শুভ্ৰ লনাটত মহা গ্ৰা গান্ধীয়ে মুক্তিৰ বিজয় তিলক আঁকি দিয়াৰ দৰে পশ্চিম ইউৰোপৰো এগৰাকী মাতৃভক্ত সন্তানে ইংলণ্ডই পিন্ধোৱা পৰাধীনতাৰ নাগপাশ ছিঙি তেওঁৰ জন্মভূমিৰ ডিঙিত স্বাধীনতাৰ স্যমস্তক মণি পিন্ধাই দিছিল। এইজনা পুৰুষেই হ'ল আয়াবলেণ্ডৰ অমৰসন্তান ইমন ডি ভেলেবা।

ডি ভেলেবাৰ পিতৃ ভিভিয়ান ডি ভেলেবা স্পেইনৰ মানুহ। এওঁ আমেৰিকাৰ নিউইয়ৰ্ক মহানগৰীত সজীত ব্যৱসায় কৰিছিল। নিউইয়ৰ্কতে তেওঁ কেথেৰিন ক'ল নামৰ আইৰিছ মহিলা এগৰাকীক বিয়া কৰায়। এওঁলোকৰ বৈবাহিক জীৱনৰ অমৃতময় ফল ইমন ডি ভেলেবাই ১৮৮২ খৃষ্টাব্দৰ ১৪ অক্টোবৰ তাৰিখে নিউইয়ৰ্কত জন্ম গৃহণ কৰে।

দুৰছৰ বয়সত ডি ভেলেবাৰ পিতৃ-বিয়োগ ঘটে। এজনও ক'ল নামৰ ডি ভেলেবাৰ মোমায়েক এজনে আয়াবলেণ্ডলৈ আহোঁতে ভাগিনিয়েককো আমেৰিকাৰপৰা লগতে লৈ আহে। আয়াবলেণ্ডত পেট্ৰিক ক'ল বুলিবৰ আন এজন মোমায়েকৰ ঘৰত থাকি চেনেহী বুঢ়ীমাকৰ মৰমত এই পিতৃহীন শিশুটিয়ে কাল কটাবলৈ ধৰিলে। এওঁৰ মাকে আন এজন মানুহৰ লগত পুনৰ সংসাৰ কৰি আমেৰিকাত বৈ গ'ল।

মোমায়েকে পোনতে ক্ৰুৰিৰ জাতীয় বিদ্যালয়ত ডি ভেলেবাক নাম লগাই দিলে। এই বিদ্যালয়ত পঢ়ি থকা কালছোৱাত তেওঁ পঢ়া-শুনাত, বিশেষকৈ অঙ্কশাস্ত্ৰত আৰু খেল-ধেমালিত

ভাল পাৰদৰ্শিতা দেখুৱাইছিল। এই কালডোখৰতে তেওঁ নেপোলিয়ন, বৰাট ৱেলছ্ প্ৰভৃতি লোকৰ জীৱনী অধ্যয়ন কৰিছিল আৰু আয়াৰলেণ্ডৰ বীৰ পুৰুষসকলৰ বীৰত্বৰ কীৰ্ত্তি কাহিনীবোৰ নিজৰ কোমল লিখনীত ৰূপ দিছিল।

এই বিদ্যালয়ৰ শিক্ষা সাং কৰি তেওঁ চাৰ্লিভাইলৰ বিদ্যালয়ত নাম লগায়। ইয়াতো তেওঁ পঢ়াশুনাত বিশেষ প্ৰতিভা দেখুৱাব পৰাত ইণ্টাৰমিডিয়েট শিক্ষা-বোৰ্ডে তেওঁক এটি বাৰ্ষিক পুৰস্কাৰ দিয়ে। তাৰ পিচত তেওঁ ব্ৰেকবক কলেজত নাম লগায় আৰু ইয়াতো তেওঁ কেইবাটাও বৃত্তি আৰু বঁটা লাভ কৰে। আই-এ মহলাত উত্তীৰ্ণ হৈ তেওঁ ব্ৰেকবক কলেজতে গণিতৰ শিক্ষক হয় আৰু লগে লগে ৰয়েল বিশ্ববিদ্যালয়ত অধ্যয়ন কৰি বি-এ পৰীক্ষাতো সফলতা অৰ্জন কৰে। তাৰ পিচতে তেওঁ বকৱেল কলেজত পদাৰ্থবিদ্যা আৰু অঙ্কশাস্ত্ৰৰ অধ্যাপকৰ বাব পায়। অধ্যাপক হিচাপে এই কলেজত তেওঁ বিশেষ নাম কৰে। শেষত তেওঁক ক্ৰেছফৰ্ট শিক্ষক প্ৰশিক্ষণ কলেজত গণিতৰ অধ্যাপক নিযুক্ত কৰা হয়।

সেই সময়ত ইংলণ্ডৰ হাতবপৰা আয়াৰলেণ্ডক মুক্ত কৰিবলৈ দেশবাসীৰ প্ৰাণত বিদ্ৰোহৰ জুই একুৰা উমাই উমাই জ্বলি আছিল। সেই জুইকুৰাৰ তাপবপৰা আঁতৰত বৈ নিখুঁতভাৱে অধ্যাপনা কৰি আৰু আয়াৰলেণ্ডত ইংৰাজী ভাষাৰ ঠাইত আইৰিছ ভাষা পুনৰ চলোৱাৰ সপোনত তেওঁ বিভোৰ হৈ আছিল এই কালছোৱাত; আৰু এই সম্পৰ্কে গঠিত হোৱা 'গেলিক লিগ্' নামৰ অনুষ্ঠানত তেওঁ সক্ৰিয় অংশও গ্ৰহণ কৰিছিল। এই অনুষ্ঠানৰ লগত জড়িতা জেনিও ফ্ৰ্যাগানান নামৰ এগৰাকী শিক্ষয়িত্ৰীৰ লগত তেওঁৰ শুভ পৰিণয় সম্পাদিত হয় ১৯১০ খৃষ্টাব্দত।

বিয়াৰ পিচত ডি ডেলেবাই ক'ৰ্ক বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অধীনত গণিত শাস্ত্ৰৰ আসন এখনিৰ বাবে প্ৰাৰ্থী হয়। পিচে দেশ-জননীৰ মুক্তিৰ বাবে মৰতৰ বুকুলৈ পঠিওৱাজনৰ প্ৰতিভা দেখুৱে জানো সীমাৰ মাজতে লয় যাবলৈ এৰি দিব পাৰে।

ডি ভেলেবাই অধ্যাপকৰ সেই আসনখনি নেপালে। তেওঁ আগৰ কামতেই মনপুতি লাগি থাকিল।

আয়াবলেগত ১৯১৩ খৃষ্টাব্দতে 'আইবিছ বিপাল্লিকান ব্ৰাডাৰহুড' নামৰ এটি অনুষ্ঠান গঢ়ি উঠিছিল। ১৯১৬ খৃষ্টাব্দত ডি ভেলেবাই এই অনুষ্ঠানৰ লগত জড়িত হৈ পৰে। পৰাধীনা জন্মভূমিৰ মুক্তি সাধনেই আছিল এই অনুষ্ঠানৰ কৰ্মসকলৰ বৃত্ত। মহাত্মা গান্ধীৰ আহ্বানত ভাৰতৰ মুক্তি-যুদ্ধত আহুতি দিবলৈ অলেখ অপাৰ ভাৰতীয় ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে বিদ্যালয় এৰি অহাৰ দৰে আয়াবলেগৰো বহুতো ছাত্ৰই স্কুল কলেজ এৰি এই অনুষ্ঠানত হাতউজান দিছিলহি। এই অনুষ্ঠানৰ যোগেদি গঠন কৰা স্বেচ্ছাসেৱক বাহিনীক যি কেইগৰাকী লোকে শিক্ষা দিছিল সেইসকলৰ ভিতৰত ডি ভেলেবাও আছিল অন্যতম।

১৯১৬ খৃষ্টাব্দত মেকডোনাল্ড, ডি ভেলেবা প্ৰভৃতি মাতৃ-ভক্ত আইবিছ পুত্ৰই আয়াবলেগক স্বাধীন গণতন্ত্ৰ বুলি ঘোষণা কৰে। এই বিদ্ৰোহ পৰিচালনা কৰিছিল ডি ভেলেবাই। ইংৰাজ শাসকবৃন্দই এই বিদ্ৰোহ কলিতে মোহাবি পেলাবলৈ বহুতো বিদ্ৰোহীক প্ৰাণদণ্ড দিলে আৰু ভালেমান বিদ্ৰোহী সোমান বন্দীশালৰ অন্তৰালত। বিচাৰত ডি ভেলেবাকো প্ৰাণদণ্ডৰ আদেশ হ'ল। পিচে আমেৰিকাৰ নাগৰিক বুলি সাব্যস্ত হোৱাত তেওঁ ফাঁচীশালৰপৰা বক্ষা পবিল। সামৰিক আদালতে তেওঁক কাৰাদণ্ড বিহিলে। দাৰ্ট মুৰ বন্দীশালত এই তেজোদ্ধীপ্ত যুৱক সোমান। সেই বন্দীশালত থকা আয়াবলেগৰ আনবিলাক বন্দীৰ লগত তেওঁ বিদ্ৰোহ কৰাত তেওঁক মেইডষ্টন নামৰ বন্দীশাললৈ লৈ যোৱা হয়। ইয়াৰ পিচত তেওঁক আৰু আন আন বিপ্লৱীবন্দীক নিউছলৈ পঠিওৱা হয়।

১৯১৭ খৃষ্টাব্দৰ এটি উপনিৰ্বাচনত বিপাল্লিকানবিলাকে প্ৰাৰ্থীৰূপে থিয় কৰোৱা নিউছৰ বন্দী এজনে চৰকাৰৰ প্ৰাৰ্থী জনক হবলৈ। এই বিজয়-বাতবিত বিপাল্লিকান দল আৰু আইবিছ বন্দীবিলাকে যথেষ্ট উদগনি পালে। আন কি আইবিছ বিপ্লৱী বন্দীবিলাকে কাৰাবাগৰ ভিতৰত সাধাৰণ বন্দীৰ দৰে চলিবলৈ এৰি পেলালে।

প্ৰথম মহাযুদ্ধ চলি থাকোঁতেই আমেৰিকাৰ হেতাওপৰাত বৃটিছ প্ৰধান মন্ত্ৰী লয়েড জৰ্জে আইৰিছ কন্ভেনশ্যন পাতিলে আৰু এই সভা সফল কৰি তুলিবলৈ ১৯১৭ খৃষ্টাব্দৰ ১৫ জুনৰ দিনা ডি ভেলেবাকে ধৰি আটাইবিলাক আইৰিছ বন্দীক মুক্তি দিয়া হ'ল। ইয়াৰ পিচতে পাৰ্লামেণ্টৰ এটি উপ-নিৰ্বাচনত চীনফীন সমাজৰ প্ৰাৰ্থীৰূপে ডি ভেলেবা জয়যুক্ত হ'ল। চীনফীন সমাজৰ ডাবলিনত বহা বাৰ্ষিক অধিবেশনে তেওঁক সেই সমাজৰ সভাপতি পাতিলে। ইয়াৰ কিছু দিন পিচত তেওঁ আইৰিছ স্বেচ্ছাসেৱক সংঘৰ সভাপতিৰ বাবত অধিষ্ঠিত হ'ল। এইদৰে ডি ভেলেবাৰ প্ৰতিপত্তি বাঢ়ি অহাত কৰ্তৃপক্ষই সেই বছৰে ১৮ মে'ইৰ দিনা তেওঁক আন বহুতো সহকৰ্মীৰ লগতে বন্দী কৰি লিন্‌কন বন্দীশাললৈ পঠিয়ালে।

এই বন্দীশালৰপৰা এদিন তেওঁ বৰ আচৰিত ধৰণেৰে পলাল। লিন্‌কন বন্দীশালৰ বন্দীবিলাকে সময় কটাবলৈ তেওঁলোকৰ ইচ্ছামতে ব্যঙ্গচিত্ৰ আঁকিব পাৰিছিল। কৰ্তৃপক্ষই তেওঁলোকক ব্যঙ্গচিত্ৰ আঁকিবৰ বাবে দিহাপোহা কৰি দিছিল। সেইবোৰ ব্যঙ্গচিত্ৰ বন্দীবিলাকে বন্দীশালৰ বাহিৰত থকা তেওঁলোকৰ বন্ধু-বান্ধৱসকললৈ পঠিয়াবও পাৰিছিল। স্মৃচতুৰ ডি ভেলেবাই এই সোণালী স্মযোগটো সম্পূৰ্ণভাৱে গ্ৰহণ কৰিলে। তেৱেঁ দুখন ব্যঙ্গচিত্ৰ আঁকিলে। তাৰে এখন ছবিত দেখুওৱা হৈছিল যে এটা মদপী মানুহে তাৰ ঘৰৰ দুৱাৰ চাবিৰে খুলিবলৈ চেষ্টা কৰি আছে, কিন্তু সি দুৱাৰ খুলিব পৰা নাই। “মই সোমাব পৰা নাই” বোলা কথাষাৰ ছবিখনৰ তলত লিখা আছিল। দ্বিতীয়খন ছবিত দেখুওৱা হৈছিল যে এজন মানুহে বন্দীশালৰ দুৱাৰ চাবিৰে খুলিবলৈ চেষ্টা কৰি বিফল হৈছে। “মই ওলাব পৰা নাই” বোলা কথাষাৰ সেই ছবিখনৰ তলত লিখা আছিল। ইতিপূৰ্বে তেওঁ কিবা উপায়েৰে লিন্‌কন বন্দীশালৰ চাবিৰ মৰ সাঁচ এটি হাত কৰি থৈছিল। সেই সাঁচটোকে তেওঁ ব্যঙ্গচিত্ৰত আঁকি বাহিৰলৈ পঠিয়াই দিলে।

ডি ভেলেবাৰ ব্যঙ্গচিত্ৰৰ আচল কথা তেওঁৰ বন্ধু-বান্ধৱে বাঢ়িয়াটক বুজি পালে। তেওঁলোকে ছাবিৰ চিত্ৰ চাই সেইমতে

বন্দীশালৰ ছাৰি এপাট তৈয়াৰ কৰি পিঠা এখনৰ তিতবত তেওঁলৈ পঠিয়াই দিলে। এদিন বাতি সেই ছাৰিপাটেৰে বন্দীশালৰ দুৱাৰ মুকলি কৰি তেওঁ বাহিৰলৈ ওলাই আহিল। বন্দীশালৰ বাহিৰত মটৰ গাড়ী লৈ তেওঁৰ সহকৰ্মী মাইকেল কলিন্স আৰু হ্যাৰী বোলাণ্ড বৈ আছিল। তেওঁলোকে তেওঁক বিজুলী বেগেৰে পলুৱাই লৈ গ'ল। ডি ভেলেবাৰ পলায়নত ইংৰাজ কৰ্তৃপক্ষই লাজতে মূৰ দৌৱালে। চোবাংচোৱাবিলাকে তেওঁক বিচাৰি নেপাই পৰাজয়ৰ কলঙ্ক গাত সানি ললে। কটা যোৱা নাক খাবনিৰে চাকিবলৈ চতুৰ কৰ্তৃপক্ষই বিবুদ্ধিত পৰি এদিন বিপ্লৱী বন্দীবিলাকক মুক্তি দি প্ৰচাৰ কৰি দিলে বোলে ডি ভেলেবা নপলোৱা হ'লেও তেওঁ এনেয়ে মুক্তি পালেহেঁতেন।

ডি ভেলেবাই পোনতে মাৰ্কেট্টাবৰ এজন ধৰ্ম্মযাজকৰ ঘৰত আশ্ৰয় ললেগৈ। ইফালে প্ৰথম মহামুদ্ধ শেষ হোৱাত পেৰিচত আন্তৰ্জাতিক শান্তিসভা বহিল। এই সভাত আয়াবলেণ্ডৰ প্ৰকৃত নেতা ডি ভেলেবা, আৰ্থাৰ গ্ৰিফিথ প্ৰভৃতি লোকে স্থান নোপোৱাত আয়াবলেণ্ডৰ প্ৰাণৰ কাহিনী অপ্ৰকাশ হৈয়ে বল। আনপোনে ইংৰাজ কৰ্তৃপক্ষৰ নিৰ্যাতন লাঞ্ছনাত আয়াবলেণ্ডবাসীয়ে চকুৰে সবিস্ময় ফুল দেখিবলৈ ৰবিলে। এনেতে ডি ভেলেবাই আয়াবলেণ্ডত শুভ পদাৰ্পণ কৰিলেহি। তেওঁৰ আগমন উপলক্ষে আয়াবলেণ্ডত কোনো সভা শোভাযাত্ৰা আদি হব নোৱাৰে বুলি কৰ্তৃপক্ষই প্ৰচাৰ কৰা সত্বেও ডাবলিনৰ লৰ্ড মেয়ৰে তেওঁক সমদল সহ মেনছন হাউছলৈ আগবঢ়াই নিলে। সভা এখন আয়োজন কৰি তেওঁক অভিনন্দন দিবলৈ যো-জা কৰাত তেওঁ অভিনন্দন ল'বলৈ অমান্তি হল। গতিকে কৰ্তৃপক্ষৰ নিষেধাজ্ঞা প্ৰচাৰ কৰাবপৰা বিশেষ লাভ নহল।

১৯১৯ খৃষ্টাব্দৰ ২২ জানুৱাৰীৰ দিনা 'ডেইল আইৰিণ' বুলিবৰ জাতীয় পালিয়ামেণ্ট এখন গঠন কৰা হল। ডি ভেলেবাক তাৰ সভাপতি পতা হল। মন্ত্ৰীসভা এখনিও গঠন কৰা হল আৰু পেৰিচ আৰু ৱাশ্বিংটনলৈ বাণ্টুদূত পঠিওৱাৰ দিহাও কৰা হল। তাৰ পিচত আয়াবলেণ্ডৰ পূৰ্ণ স্বাধীনতাৰ আন্দোলন

চলাবলৈ সকলো প্ৰকাৰ সহায় বিচাৰি তেওঁ ছদ্মবেশেৰে গৈ আমেৰিকাৰ নিউইয়ৰ্ক নগৰীত উপস্থিত হ'লগৈ। আয়াবলেণ্ডৰ পৰাধীনতাৰ কৰুণ কাহিনীবোৰ তেওঁ বৰ মৰ্মস্পৰ্শী ভাষাৰে আমেৰিকাবাসীৰ আগত বৰ্ণনা কৰিলে। তেওঁৰ বক্তৃতাই তেওঁলোকৰ অন্তৰ জয় কৰিলে। তেওঁলোকৰপৰা আয়াবলেণ্ডৰ এই মাতৃভক্ত সন্তানে পালে বিপুল সমাদৰ। আয়াবলেণ্ডৰ মুক্তি সংগ্ৰামৰ কাৰণে আমেৰিকাৰপৰা তেওঁ প্ৰচুব ধন লাভ কৰিলে।

ডি ভেলেৰা আমেৰিকাত থাকোতে ইংৰাজৰ “ব্লেক এণ্ড ট্যান” আৰু “অক্ জিলিবিয়ান” নামৰ সৈন্যবাহিনীয়ে আইবিছ গণতন্ত্ৰক পুলিয়ে পোখাই উমালিবলৈ আয়াবলেণ্ডৰ বুকুত যাব পৰ নাই অত্যাচাৰ উৎপীড়নৰ প্ৰলয় হ'মালে। মাতৃভূমিৰ মুক্তিকামী আইবিছ বীৰসকলৰ বুকুৰ কেঁচা তেজেৰে দেশ ৰাঙলী হৈ পৰিল। ডাবলিন নগৰীত তপত তেজৰ বানপানী উঠিল। তথাপি মাইকেল কলিন্সৰ স্মৰণ্য পৰিচালনাত বিপ্লৱৰ জুই নিৰ্বাপিত নহ'ল। ইংৰাজ চৰকাৰক কোনো কৰ-কাটল নিদিবলৈ আৰু ‘ডেইল আইবিণেহে’ আইবিছ জাতিৰ হৰ্ত্ত-কৰ্ত্তা বুলি মাইকেল কলিন্সে বক্তৃকঠোৰ ভাৱেৰে ঘোষণা কৰি দিলে। মাইকেল কলিন্সৰ কথা আইবিছসকলে মূৰ দোঁৱাই গ্ৰহণ কৰাত দক্ষিণ আয়াবলেণ্ডত ইংৰাজৰ কৰ্ত্তৃত্ব তেনেই নাইকিয়া হৈ পৰিল।

দেশৰ চৰম দুৰ্দশাৰ বাতৰিয়ে ডি ভেলেৰাৰ হিয়াত কঁপনি তুলিলে। তেওঁ আয়াবলেণ্ডলৈ বাৰণা হ'ল। আয়াবলেণ্ডৰ উপকূলত ভৰি দিয়াৰ লগে লগে তেওঁক বন্দী কৰিবলৈ কৰ্ত্তৃপক্ষই সাজু হৈ আছিল। পিচে সকলোৰে চকুত ধূলি মাৰি তেওঁ ১৯২০ খৃষ্টাব্দৰ ২৪ ডিচেম্বৰ দিনা আয়াবলেণ্ডত প্ৰৱেশ কৰিলে।

এতিয়া ডি ভেলেৰা আৰু মাইকেল কলিন্সৰ সন্মিলিত শক্তি আৰু স্মৰণ্য পৰিচালনাত আইবিছ বিপাল্লিকান সৈন্যদলৰ তেজ দুগুণ উদ্যমেৰে উথলি উঠিল। এই সৈন্য বাহিনীয়ে অলেখ ইংৰাজ সৈন্য আৰু কৰ্মচাৰীক নিপাত কৰি দিলে। বিপক্ষদলেও আয়াবলেণ্ডৰ নগৰবোৰত জুই জ্বলাই খাওৱদাহৰ সৃষ্টি কৰিবলৈ ধৰিলে। তথাপিও স্বাধীনতাকামী আইবিছসকলৰ মনৰ বল তিলমানো নকমিল।

আয়াবলেওত বিপুৰে বাকটকৈয়ে শিপোৱা দেখি ইংৰাজ ৰাজনীতিক আৰু ইংলণ্ডৰ প্ৰধান মন্ত্ৰী লয়েড জৰ্জ শান্তি প্ৰতিষ্ঠা কৰিবলৈ ১৯২১ খৃষ্টাব্দত ডি ভেলেবাৰ লগত চিঠি-পত্ৰেৰে আলোচনা চলালে। পূৰ্ণ স্বাধীনতাৰ বাহিৰে আয়াববাসীৰ আন একো কাম্য নহয় বুলি ডি ভেলেবাই লয়েড জৰ্জক স্পষ্টকৈ জনোৱাত লণ্ডনৰ ১০ নং ডাউনিং ষ্ট্ৰীটত লয়েড জৰ্জ আৰু ডি ভেলেবাৰ মাজত সাক্ষাৎ হল। ডি ভেলেবাৰ কথামতে আটাইবিলাক বিপুৰী বন্দীয়ে মুক্তি পালে। সেই আলোচনাত এখন সন্ধি-পত্ৰও যুগুত কৰা হল। পিচে 'ডেইল আইৰিণ'ৰ চূড়ান্ত সিদ্ধান্ত জনোৱা হল যে পূৰ্ণ স্বাধীনতা নেপালে আয়াবলেও আন একোতে সন্তুষ্ট নহয়।

লয়েড জৰ্জ দাঙি ধৰা সন্ধিৰ কথাবোৰ ভালদৰে চালিজাৰি চাবলৈ কিছুদিন পিচত 'ডেইল আইৰিণে' মাইকেল কলিন্স, আৰ্থাৰ গ্ৰিফিথ প্ৰভৃতি পাঁচজন মুখিয়াল আইৰিছ নেতাক লণ্ডনলৈ পঠিয়ালে। বৃটিছ সাম্ৰাজ্যৰ তলতীয়া হৈ থাকি আয়াবলেও স্বায়ত্তশাসন লাভ কৰাৰ সন্ধি-পত্ৰত মাইকেল কলিন্সে চহী কৰিলে। এতিয়া ঔপনিবেশিক স্বায়ত্ত শাসন লাভ কৰি আয়াবলেওক "আইৰিছ ফ্ৰি ষ্টেট" নামেৰে নামকৰণ কৰা হল। উক্তৰ আয়াবলেও ইয়াবপৰা পৃথক হল। ডি ভেলেবাৰ নেতৃত্বত পূৰ্ণ স্বাধীনতাকামীসকলে ইয়াৰ বিৰুদ্ধাচৰণ কৰিলে। 'ডেইল আইৰিণে'ও অধিক সংখ্যক ভোটত ঔপনিবেশিক স্বায়ত্তশাসন মানি লোৱাত ডি ভেলেবাই পৰাজয় বৰণ কৰি সভায়ৰ ত্যাগ কৰিলে। আৰ্থাৰ গ্ৰিফিথ এই পৰিষদৰ সভাপতি হল। পিচে পূৰ্ণ স্বাধীনতাকামীসকলে পুনৰ বিপুৰৰ চৌ তুলিলে। দেশ আকৌ অশান্তিৰে ভৰি পবিল। ১৯২২ খৃষ্টাব্দত ডি ভেলেবাক আটক কৰা হল। এই বছৰৰ নিৰ্বাচনত তেওঁৰ দলটো বেমা-কৈয়ে হাবিল। ১৯২৩ খৃষ্টাব্দত তেওঁক মুকলি কৰি দিয়া হল যদিও তেওঁ পূৰ্ণ স্বাধীনতাৰ দাবী বজাই ৰাখিলে। ১৯২৭ খৃষ্টাব্দৰ নিৰ্বাচনতো তেওঁৰ দল কৃতকাৰ্য্য নহল। এইবাৰ 'ডেইল আইৰিণ'ৰ সভাপতি হল চৰকাৰৰ প্ৰাৰ্থী কছগ্ৰেভ। এওঁৰ চৰকাৰে দেশত নতুন কৰ-কাটল লগাবৰ ব্যৱস্থা কৰাত

বিৰুদ্ধবাদীবিলাকে পুনৰ হৈ চৈ লগালে। ডি ভেলেবাই বিপাল্লিকান দলৰ আটাইতকৈ উগ্রপন্থী সভ্যবিলাকক এৰি আইৰিণত সোমাল। তেওঁৰ প্ৰচাৰ কাৰ্য্যই কছগ্ৰেভ চৰকাৰৰ প্ৰতি জনসাধাৰণৰ আস্থা কমাই আনিলে। ১৯৩২ খৃষ্টাব্দৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচনত ডি ভেলেবাৰ দলে সংখ্যাগৰিষ্ঠতা লাভ কৰাত তেওঁ ডেইল আইৰিণৰ সভাপতি আৰু বৈদেশিক নীতিৰ মন্ত্ৰী নিযুক্ত হ'ল। তেওঁৰ চৰকাৰে ওখ খাপৰ বিষয়াবিলাকৰ দৰ্শনহা কমাই দিলে আৰু কাম-বন নোহোৱা মানুহবিলাকৰ জীৱিকাৰ পথ মুকলি কৰি দিলে। এনেবোৰ কাৰণতেই তেওঁ সকলোৰে প্ৰিয়পাত্ৰ হৈ পৰিল। ১৯৩৮ খৃষ্টাব্দৰ নিৰ্বাচনতো তেওঁৰ দলেই জিকিল। তেওঁ প্ৰধান মন্ত্ৰী নিযুক্ত হ'ল। ১৯৩২ আৰু ১৯৩৮ খৃষ্টাব্দৰ ভিতৰৰ কালছোৱাত গ্ৰেট্‌ব্ৰিটেইনৰ লগত থকা তেওঁলোকৰ দেশৰ প্ৰায়বোৰ সাংবিধানিক সম্বন্ধ তেওঁ ছেদ কৰিলে। এতিয়া বৃটিছ কমনওৱেলথৰ লগত তেওঁলোকৰ বৈদেশিক সম্বন্ধহে থাকিল। ১৯৩৯ খৃষ্টাব্দত তেওঁ নিৰপেক্ষ নীতি অৱলম্বন কৰিলে আৰু সেইমতে যোৱা দ্বিতীয় মহাযুদ্ধৰ সময়তো তেওঁৰ চৰকাৰে এই নীতিকেই মানি কমনওৱেলথৰ লগত সম্বন্ধ ৰাখি ৰাজ্য চলালে। ১৯৩২ খৃষ্টাব্দৰপৰা ১৯৪৮ লৈ একে-বাহে আইৰিছ ফ্ৰি ষ্টেটৰ প্ৰধান মন্ত্ৰীৰূপে তেওঁ দেশখনৰ সৰ্ব্বতো-প্ৰকাৰ মঙ্গলৰ অৰ্থে দেহেকেহে খাটিছিল। তথাপি ৰাজনীতিৰ পাকচক্ৰত পৰি ১৯৪৮ ৰ নিৰ্বাচনত তেওঁৰ দলৰ পৰাজয় হোৱাত জন কণ্টেলোৰ দলে ৰাজ্য চলোৱাৰ ভাৰ পায়। ১৯৪৯ খৃষ্টাব্দৰ ১৮ এপ্ৰিলৰ দিনাখন আইৰিছ ফ্ৰি ষ্টেট সম্পূৰ্ণ স্বাধীন গণতন্ত্ৰ ৰাজ্যৰূপে পৰিগণিত হয়। ইয়াৰ পিচৰ নিৰ্বাচনত ডি ভেলে-বাৰ দলে সংখ্যাগৰিষ্ঠতা পোৱাত তেওঁ পুনৰ প্ৰধান মন্ত্ৰী হয় ১৯৫১ খৃষ্টাব্দত। এইদৰে দেশ শাসনৰ দায়িত্ব কেইবাবাৰো মূৰ পাতি লৈ তেওঁ আইৰিছ ফ্ৰি ষ্টেটক জগতৰ আনবিলাক দেশৰ লগত সমানে আগবঢ়াই নিয়াত বিপুল সহায় কৰি আহিছে। এতিয়া তেওঁ প্ৰধান মন্ত্ৰী নহলেও তেওঁৰ কৰ্মশক্তিৰপৰা সেই দেশৰ চৰকাৰ কোনোদিনেই বঞ্চিত হোৱা নাই।

ডি ভেলেবাই বব সহজ সবল ভাৱেৰে জীৱন যাপন কৰে । ১৯৩২ খৃষ্টাব্দৰ আগলৈকে কোনো লগুৱা-লিগিৰী নোহোৱা-কৈয়ে ডি ভেলেবা দম্পতীয়ে নিয়াৰিটক ঘৰ-সংসাৰ চলাইছিল । ডি ভেলেবাই সঙ্গীত বব ভাল পায় । গণিত শাস্ত্ৰত তেওঁৰ অগাধ পাণ্ডিত্য আছিল । এবাৰ তেওঁৰ নিজৰ সম্পাদকজনক গণিতৰ কোনো এটি তত্ত্ব বঢ়িয়াটক বুজাই দিবলৈ গৈ তেওঁ সম্পাদকজনৰ আগত একেবাহে হেনো বাব ষণ্টা বক্তৃতা দিছিল । গণিত শাস্ত্ৰত তেওঁৰ ব্যুৎপত্তি কিমান, এয়েই তাৰ সুন্দৰ নিদৰ্শন ।

এবাৰ তেওঁৰ মৰমৰ পুতেকজনৰ হঠাতে মৃত্যু হোৱাতো পুত্ৰশোক পাহৰি তেওঁ যোগ দিবলগীয়া সভা এখনলৈ ততালিকে গৈ তাত ধীৰ শ্বিৰ ভাৱেৰে বক্তৃতা দিছিলগৈ । তেওঁ যে কিমান কৰ্তব্যপৰায়ণ, এয়েই তাৰ চমৎকাৰ প্ৰমাণ ।

তেওঁৰ অস্তৰ বব উদাৰ । নিজে বোমান কেথলিক ধৰ্মৰ মানুহ হলেও প্ৰটেষ্টাণ্ট ধৰ্মৰ ভালেমান লোকে তেওঁৰ বন্ধুত্বৰ পৰশ পাই ধন্য হৈছে । উচ্চ শিক্ষাৰ প্ৰতি আৰু বিশেষকৈ ওৱেলচ্ আয়াৰলেণ্ড আৰু স্কটলেণ্ডৰ পৰ্বতীয়া অঞ্চলবোৰৰ ভাষাবিলাকলৈ তেওঁৰ অনুৰাগ অসীম । এই ভাষাবোৰৰ আৰু গণিতশাস্ত্ৰৰ চিন্তা-চৰ্চা কৰাবলৈ বুলিয়েই তেওঁ ১৯৪১ খৃষ্টাব্দত 'ডাবলিন ইনষ্টিটিউট অৱ এডভান্স ষ্টাডিজ' বুলিবৰ বিভাগ এটিৰ সৃষ্টি কৰে ।

জন্মভূমিৰ মঙ্গলৰ হকে বিপুল নিষ্ঠাবে কাম কৰি কোনোদিনেই ক্লাস্ত নোহোৱা এইজনা পুৰুষ আজি অকল আয়াৰ-বাসীৰেই নহয়, সমগ্ৰ জগতৰ মাতৃতত্ত্ব সন্তানসকলৰেই বৰ্ণেয় পুৰুষ ।

আব্রাহাম লিঙ্কন

পৃথিবীৰ ভিতৰত ধনী দেশ আমেৰিকা। ব্যৱসায়-বাণিজ্যত আমেৰিকা আজি সকলোতকৈ আগবঢ়ুৱা। স্বাধীনতাৰ বিষয়তো আমেৰিকা বহুত উন্নত। তাত বজা নাই, বজাব নামত কোনো পুতলা-বজাও নাই। সকলো মানুহ সমান আৰু স্বাধীন—আমেৰিকাত। বহুতো বীৰ আৰু বাষ্ট্ৰনেতাৰ সাধনাৰ ফলস্বৰূপে আমেৰিকাৰ আজি এনে হবলৈ পালে। তেওঁবিলাকৰ ভিতৰত আমি জৰ্জ ৱাশ্বিংটন আৰু আব্রাহাম লিঙ্কনৰ নাম প্ৰথমে ক'ব লাগিব।

আদিম কালত এই আমেৰিকাতে মূৰত পাখি পিন্ধা এজাতি মানুহে বাস কৰিছিল। এই দেশখনক তুলতে তাত বুলি ভাবি সেই মানুহবিলাককো ভাৰতীয় বুলি ধৰা হৈছিল। এওঁলোকৰ গাৰ বৰণটো আছিল বঙা। সেইদেখি এওঁলোকক বেঙ ইণ্ডিয়ান বা বঙা ভাৰতীয় বোলা হৈছিল।

এই দেশখন আৱিষ্কাৰ কৰিলে ক্ৰিষ্টোফাৰ কলম্বাচে ১৪৯২ খৃষ্টাব্দত। কলম্বাচে জানিছিল যে পৃথিবীখন ঘূৰণীয়া। ইউৰোপৰ পূবে যেনেকৈ ভাৰতবৰ্ষ, পশ্চিমেও ভাৰতবৰ্ষই হ'ব লাগিব। পশ্চিম ফালেদি ভাৰতবৰ্ষ ওলাবলৈ কলম্বাচে স্পেইনৰ বজাব সহায়ত সাগৰত পাৰি দিলে। নীলা মহাসাগৰ আটলাণ্টিকৰ চৌৰ মাৰ্ছেদি তেওঁৰ জাহাজ পশ্চিমলৈ আগবাঢ়ি গ'ল। বহুতো নিৰাশাৰ মাৰ্ছেদি তেওঁ মহাসাগৰৰ পাৰ পালে। দেখা পালে সেউজীয়া ছাৰি। কলম্বাচে ভাবিলে, এইখনেই ভাৰতবৰ্ষ। কিন্তু তুল হ'ল কলম্বাচৰ। এইখন এখন নতুন মহাদেশ।

আমেৰিকা আৱিষ্কাৰৰ সময়ত কলম্বাচৰ দলে বঙা ভাৰতীয়ৰ লগত যুদ্ধ কৰিবলগীয়া হৈছিল। বঙা ভাৰতীয়ৰ অস্ত্ৰ আছিল যাঠী। কলম্বাচৰ দলৰ আছিল বন্দুক। বন্দুকৰ আগত যাঠী টিকিব পাৰে জানো? এই অধিবাসীসকলে পৰাজয় স্বীকাৰ কৰিলে।

এইদৰে বহুতো বছৰ পাৰ হৈ গ'ল। দলে দলে বগা জাতিৰ মানুহ আহিবলৈ ধৰিলে আমেৰিকালৈ। বঙা ভাৰতীয়-বিলাক হুহকি গ'ল। হুহকি গৈ হাবি-বননিয়ে আশ্ৰয় ললেগৈ। আমেৰিকাত নতুন নতুন উপনিবেশৰ সূচনা হ'ল।

চেমুৱেল লিঙ্কন নামেৰে এজন মানুহ আহিল আমেৰিকালৈ ইংলণ্ডৰপৰা। এৱেঁই আব্রাহাম লিঙ্কনৰ আজো ককা-দেউতাক।

প্ৰথমে আমেৰিকাৰ ডাঠ হাবিত ঘৰ কৰিলেহি চেমুৱেলে। পাচত অসুবিধা পাই সেই ঠাই এৰি গৈ আন এঠাইত থাকিবলৈ ল'লে। এইদৰে ঠাই সলাই সলাই শেষত কেণ্টাকী নামে ঠাইত স্থায়ীভাৱে থাকিবলৈ ল'লে। এই কেণ্টাকীত হাবি-বননি কাটি ঘৰ-দুৱাৰ সাজি লৈ থাকিল চেমুৱেল পৰিয়াল।

চেমুৱেল লিঙ্কনৰ বংশধৰ টমাচো আছিল নিৰক্ষৰ। টমাচ কাঠ-মিঞ্জি। কাঠৰ ঘৰ সাজি তেওঁ বাস কৰিছিল। ঘৰটো আহল-বহল নাছিল। বৰষুণ দিলে চালে উৰুখে।

এই ভগা পঁজাতে টমাচে পুত্ৰলাভ কৰিলে। ১৮০৯ চনৰ ১২ ফেব্ৰুৱাৰীৰ দিনা এই ল'ৰাটো ওপজে। এই ল'ৰাটোৰে নাম ধলে আব্রাহাম লিঙ্কন।

আব্রাহাম লিঙ্কন ওপজা সময়ত আমেৰিকা, শিক্ষা, বিজ্ঞান, শিল্প, ৰাজনীতি সকলোতে পিচপৰা আছিল। দুই এজন ডাঙৰ নেতাই জাতিটোক আগবঢ়াই নিব খুজিছে হয়, কিন্তু বেচিভাগ মানুহেই নিজে খাই বৈ থাকিবলৈ পালেই হ'ল বুলি ভাবিছিল। আনৰ বাবে চিন্তা কৰি আনৰ সুখ-দুখৰ ভাগী হোৱাটো বেচিভাগ আমেৰিকাৰ মানুহে পছন্দ নকৰিছিল।

আমেৰিকা আছিল এখন নতুন উপনিবেশ। তাত স্বাধীনতাৰ বস্তু জ্বলালে জৰ্জ ৱাশ্বিংটনে। কিন্তু চাকিব পোহৰ

নপবাকৈ ডাঠ হাৰিৰ বেবা দি থ'লে একাৰ গুচিব জানো ? উত্তৰৰ মানুহৰ লগত দক্ষিণৰ মিল নাই। তদুপৰি দাসত্ব প্ৰথা থকাৰ কাৰণে দাস বা কিনা গোলামবোৰক গৰু-পশুৰ দৰে ব্যৱহাৰ কৰিছিল। সিহঁতবোৰে যে আন আন মানুহৰ দৰে সুখ-দুখ আছে সেই কথা কোনেও নেভাবিছিল। এই প্ৰথাই আমেৰিকা যুক্তৰাষ্ট্ৰৰ প্ৰজাক দুটা শ্ৰেণীত বিভক্ত কৰিছিল—দাস আৰু প্ৰভু। এই খিয়লা-খিয়লি আৰু উচ্চ-নীচ ভাবে আমেৰিকাৰ ভাগ্যৰ পথত বাধা ৰূপে থিয় দিলে। তাক দূৰ কৰি আঁতবাই আমেৰিকাক উন্নতিৰ বাটলৈ আঙুৱাই নিবলৈকে যেন আব্রাহাম লিঙ্কনে জন্ম গ্ৰহণ কৰিলে।

আব্রাহাম লিঙ্কনৰ মাক নেন্সি হেঙ্কচ্ লিঙ্কন আদৰ্শ মহিলা আছিল। তেওঁ যেন এগাবাকী দেৱী। গিবিয়েক টমাচ নিবন্ধৰ। কঠোৰ পৰিশ্ৰম কৰি তেওঁ দিন কটায়। লেখা-পঢ়া কৰিবৰ তেওঁৰ আজৰি ক'ত ?

নেন্সি অকল আখৰ চিনি পোৱা বিধৰ মহিলাই নাছিল, তেওঁ শিক্ষিতাও আছিল। টমাচক তেৱেঁই আখৰ শিকাইছিল। সেইদেখি বাপেকৰ সৈতে পুতেক আব্রাহামবোৰে মাকৰ কাষতে শিক্ষা লাভ হৈছিল।

মাক নেন্সিয়েই আব্রাহাম লিঙ্কনৰ জীৱনৰ গঢ় দিলে। সেই সময়ত আমেৰিকাৰ সকলো ঠাইতে স্কুল নাছিল। গতিকে পঢ়া-শুনা কৰিবলৈ কিমান টান তাক নক'লেও বুজিব পাৰি। মাকে দেখিলে ল'ৰাটোৱে ভাল শিক্ষা পাবলৈ হ'লে ঘৰতে বহি থাকিলেই নহব। ঘৰতনো ল'ৰাটোৱে কি কৰে ? কেৱল নৈত সাঁতোৰে, গছৰ ডালত জপিয়ায়, বনে বনে ঘূৰি ফুৰি চবাই-পছ ধৰে।

মাকে ভাবিলে, তেওঁৰ পুতেক এইদৰে থাকিলে কেতিয়াও মানুহ হ'ব নোৱাৰে। তেওঁ শিক্ষক এজন বিচাৰি আনি পুতেকক লিখা-পঢ়া শিকাবলৈ লগাই দিলে।

লাহে লাহে টমাচ লিঙ্কনৰ ভগা পঁজাত জ্ঞানৰ প্ৰদীপ জ্বলি উঠিল। আব্রাহামে বাইবেল পঢ়িব পৰা হ'ল। মাকৰ যে কিমান আনন্দ !

নানা সজ উপদেশেৰে আব্রাহামৰ মন ভৰাই পেলালে মাকে। তেওঁ গধূলি সাধু কয় আব্রাহামক। বাইবেলৰ বাহিৰেও মহৎ লোকৰ কাৰ্য্য-কলাপ বৰ্ণনা কৰে পুতেকৰ আগত। মাকৰ ইচ্ছা অতীতৰ সজলোকৰ দৰে আব্রাহামৰো সজ জীৱন গঠন হওক।

কিন্তু মাক বেচিদিন জীয়াই নেথাকিল। আব্রাহাম মহৎ হোৱাটো তেওঁ নিজ চকুৰে দেখি যাবলৈ নেপালে। আব্রাহামৰ ল'ৰাকালতেই মাক ঢুকাল।

মাকৰ বাকচত কেইখনমান কিতাপ আছিল। এখন বাইবেল, এখন পিলগ্ৰিমচ প্ৰগ্ৰেচ, এখন ঈচপৰ সাধু আৰু এখন ববিন্সন ক্ৰুচ'। মাক ঢুকুৱাত আব্রাহামে সেই কিতাপ কেইখনকে বুকুত বান্ধি ল'লে। তেওঁ কিতাপকেইখন উবাই ঘূবাই পঢ়িবলৈ ললে। পঢ়োঁতে পঢ়োঁতে এনে হ'ল যে কিতাপ কেইখনৰ প্ৰত্যেকটো শাৰী, প্ৰত্যেকটো শব্দ তেওঁৰ মনত বল।

এনেকৈয়ে আব্রাহামে লিখিবলৈ আৰু পঢ়িবলৈ শিকিলে। তেওঁৰ তেতিয়া বয়স এঘাৰ বছৰ। আখৰ চিনিব বা পঢ়িব পাৰিলেও, তেওঁৰ তেতিয়াও কাগজ-পেন্সিলৰ লগতে চিনাকি হোৱা নাছিল। পাচত এটুকুৰা চেপেটা কাঠত এঙাবেবে আখৰ লিখিবলৈ আৰু অঙ্ক কৰিবলৈ শিকিলে। এবাৰ কেইখিলামান কাগজ পোৱাত তেওঁ নল-খাগৰিৰে এটা কলম আৰু ক'লা বেৰী গছৰ শিপাবপৰা চিয়াঁহী উলিয়াই ল'লে।

দিনৰ দিনটো দেউতাকৰ লগত হাবি-বননিৰে ঘূৰিব লগা হোৱা, হাল বোৱা, শস্য সিঁচা বা ওচৰৰ কোনোবা মানুহৰ কঠিন কাম কৰিব লগা হোৱাতো তেওঁ নতুন কিতাপ এখন পালে খাব-শুবলৈকো এৰিছিল।

এবাৰ তেওঁ জৰ্জ ৱাশ্বিংটনৰ জীৱনী এখন ওচৰ-চুবুৰীয়া মানুহ এঘৰবপৰা বিচাৰি আনিলে। এই মহৎ মানুহজনৰ কথা এটা মাকে তেওঁক কৈছিল :

ৱাশ্বিংটনে সৰু কালৰেপৰা সিঁচা কথা কবলৈ উয় নকৰিছিল। পিতাকে তেওঁক এখন কুঠাৰ দিছিল। তেওঁ

তেতিয়া নিচেই সৰু। কুঠাৰখনেৰে তেওঁ গছ-গছনিবোৰ কাটি ফুৰিছিল। এদিন পিতাকে যত্ন কৰি বোৱা সৰু গছ পুলি এটা তেওঁ নিষ্কৰভাৱে কাটি পেলালে। পিতাকে এই কাণ্ড দেখি গৰজি উঠিল আৰু কোনে এনেকুৱা বেয়া কাম কৰি মনে মনে আছে বুলি স্মৰিলে। ৱাশ্বিংটনক স্মৰিলত তেওঁ ক'লে যে পুলিটো তেৱেঁই কাটিলে, কিন্তু কামটো বেয়া বুলি তেওঁ বুজিব পৰা নাছিল। ৱাশ্বিংটনৰ দেউতাকৰ খং উঠিছিল, কিন্তু ৱাশ্বিংটনে সঁচা কথা কোৱা দেখি বৰ ভাল পালে। আৰু তেওঁক কোলাত তুলি লৈ ক'লে, তুমি সঁচা কথা কোৱা দেখি বৰ সুখী হলে; কিন্তু আগলৈ এনে কাম নকৰিব। এইটো ভাল গুটি লগা গছৰ পুলি। মই বৰ যত্নেৰে আনি ৰুইছিলোঁ। মই আকৌ এটা আনি ৰুই। তুমি এইবাৰ নেকাটিবা। ৱাশ্বিংটনে পিতাকৰ কথা শুনি মনে মনে বৰ দুখ পালে আৰু আগলৈ তেনে কাম নকৰে। বুলি প্ৰতিজ্ঞা কৰিলে।

এইজন ৱাশ্বিংটনৰে জীৱনী আব্রাহাম লিঙ্কনে পঢ়িলে। কিতাপখন কিন্তু তেওঁৰ নিজৰ নহয়। এজন খেতিয়কৰপৰা ধাৰলৈ আনিছিল কিতাপখন। যবত বহি কিতাপখন পাঠি থাকোঁতেই কোনোবা এজনে তেওঁক মাতিলেহি, 'আব্রাহাম আব্রাহাম, এইপিনে ওলাই আহাঁচোন।' আব্রাহামে কিতাপখন মজিয়াতে থৈ বাহিবলৈ ওলাই গ'ল। বেগতে তেওঁ ঘূৰি আহিব নোৱাৰিলে। ইতিমধ্যে এজাক বৰষুণে তেওঁবিলাকৰ উৰুখা চালৰ ফুটাইদি সৰকি মজিয়াত ডোঙা বান্ধিলে। যবৰ চালৰ পানী মজিয়াত ভৰি পৰিল। মজিয়াত পৰি থকা ৱাশ্বিংটনৰ জীৱনীখনো বৰষুণৰ পানীয়ে তিয়াই পেলালে। বৰষুণ এৰিলে, কিন্তু কিতাপখন আৰু নুশুকাল। কিতাপখন সেমেকি ওফলি উঠিল। প্ৰত্যেক পাতে পাতে ৰোকা-পানীৰ চিন বৈ গ'ল কিতাপখনত।

আব্রাহাম যেতিয়া উভতি আহিল তেতিয়া কিতাপখন দেখি বিচুৰ্ত্তি খালে। তথাপি তেওঁ কিতাপখন লৈ খেতিয়কজনৰ ওচৰলৈ গ'ল আৰু ঘটনাটোৰ কথা ক'লে। খেতিয়কজনে ক'লে, বাৰু কোনো কথা নাই, তুমি মাথোন মোৰ পথাৰত

তিনিদিনমান কাম কৰি দিবা । কিতাপখন আৰু মোক
নেলাগে ।

যি হওক, আব্রাহাম কিতাপখনৰ গৰাকী হ'ল । তেওঁৰ
মনত বৰ বং । তিনি দিন কাম কৰি দিব তেওঁ খেতিয়কজনৰ
পথাৰত বৰ আনন্দেৰে । বৰষুণজাকে তেওঁক যেন গোৰ মাৰি
গজাতহে পেলালে ।

কিতাপখন পঢ়োঁতে পঢ়োঁতে তেওঁ আমেৰিকাৰ সকলো
কথা বুজিব পাৰিলে । আৰু বুজিব পাৰিলে সেই মহৎ মানুহ-
জনৰ উদ্দেশ্য ।

আব্রাহাম লিঙ্কনৰ জীৱনলৈ বিৰাট পৰিবৰ্ত্তন আহিল ।
তেওঁ যেতিয়া হাবিৰ মাজেদি গৈ থাকে, তেতিয়া তেওঁ ৱাশ্বিং-
টনৰ বাণী শুনিবলৈ পায় । তেওঁ যেন কৈছে যে আমেৰিকাক
সঁচাসঁচিকৈ স্বাধীন কৰিবলৈ হ'লে সকলো মানুহৰে দুখ-
দুৰ্গতি গুচাব লাগিব ।

আব্রাহাম লিঙ্কনেই যে কেৱল দুখীয়া এনে নহয় । তেওঁৰ
নিচিনা যে আৰু কত দুখীয়া আমেৰিকাত আছে । এইবোৰ
চিন্তা কৰি আব্রাহামৰ টোপনি নাহে । আমেৰিকা জানো
সঁচাকৈয়ে স্বাধীন ? স্বাধীন যদি তাৰ মানুহৰ সুখ ক'ত ?
দুবেলা দুমুঠি ভালকৈ খাবলৈ মানুহে নেপায় দেখোন । উৰুখা
ঘৰত তিতি বুৰি কাল কটাব লাগে আমেৰিকাৰ হেজাৰ হেজাৰ
দুখীয়াই । এই অবিচাৰ কিয় ?

ৱাশ্বিংটনৰ জীৱনীখনেই তেওঁৰ মনৰ পৰিবৰ্ত্তন আনি
দিলে । দেশক কিয় ভাল পাব লাগে তাক তেওঁ বুজিব
পাৰিলে । দেশখন যে আচলতে মানুহৰ সমষ্টি, তাকো তেওঁ
ভালকৈ জানিলে ।

ইয়াৰ পিচৰপৰা আব্রাহামে সকলো কামকে ভালকৈ
ভাবি চিন্তি আৰু সকলো কথাৰে ভাল-বেয়া বিচাৰ কৰি
চলিবলৈ ধৰিলে । মানুহৰ লগত কথা-বতৰা পাৰোঁতেও
তেওঁ বৰ সাৱধান হৈ কথা কয় । তেওঁৰ স্বভাৱ আৰু লক্ষণ
দেখি সকলো মানুহেই তেওঁক শলাগিবলৈ ধৰিলে ।

হাবি-বননিত ঘূৰি-পকি আব্রাহামৰ শৰীৰ আটলি হৈছিল। তাতে তেওঁ অসম্ভৱ ওখ। হাত-ভৰিবোৰো আনতকৈ বহুত দীঘল দীঘল আৰু উদং ভৰি দুখনো ডুবহা, বহল আৰু ডাঙৰ। দেখাত সিমান শুৱনি নহয়, কিন্তু তেওঁৰ মনটো বৰ উদাৰ আৰু সুন্দৰ আছিল। তেতিয়া কোনোবাই জানিছিল নে আব্রাহাম লিঙ্কনো এদিন জৰ্জৰাশিংটনৰ দৰে আমেৰিকাৰ ৰাষ্ট্ৰপতি হ'ব ?

আব্রাহামৰ দেউতাক টমাচ তেতিয়াও অঘৰীৰ দৰে। এডোখৰ ভাল থকা ঠাই তেওঁ পোৱা নাছিল। অহিঅ' নৈৰ পাৰৰপৰা তেওঁ আন ঠাইলৈ যাবলৈ বিচাৰিলে। সেই সময়ত আব্রাহাম বেপাৰী মানুহ এজনৰ লগত কববলৈ যাবলগীয়া হৈছিল। এলেন্ জেন্টি নামেৰে বেপাৰীৰ ল'ৰা এটাব লগত তেওঁ অহিঅ' নৈয়েদি বেপাৰ কৰিবলৈ গৈছিল। নৈয়েদি গৈ থাকোঁতে এদিন বাতি বগা ভাৰতীয়ৰ দলে তেওঁলোকক আক্ৰমণ কৰিলে। তেওঁলোক এই আক্ৰমণৰ বাবে সচেতন হৈ থকা নাছিল। তথাপি আব্রাহামে ভয় নেখালে। তেওঁ তেওঁৰ বন্দুকত কাৰ্টিজ ভৰাই ললে আৰু তেওঁৰ সঙ্গীবন্ধুকো তেনে কৰিবলৈ ক'লে।

এই বগা ভাৰতীয়ৰ দলে তেওঁলোকৰ নাও লুট কৰিব বিচাৰিছিল। সিহঁতে নাৱত জপিয়াই পৰিব খোজা অৱস্থাতে লিঙ্কনৰ হাতৰ বন্দুক গবজি উঠিল। এবাৰ হঠাৎ এপাট যাঠী উৰি আহি তেওঁৰ চোলাটোৰ এডোখৰ সি ধৰিলে। ভাগ্যে তেওঁৰ জীৱন বক্ষা পৰিল। এইদৰে দুয়ো বহুত পৰ বন্দুক চলাই ডকাইতৰ দলক দূৰতে বিদূৰ কৰিলে। লিঙ্কনৰ বীৰত্বত এলেন জেন্টি মুগ্ধ হ'ল। অকল তেওঁ জানো বীৰেই ? তেওঁ সাধুও। বেপাৰত তেওঁৰ সাধুতা দেখি এই ল'ৰাটো আচৰিত হ'ল।

আব্রাহামৰ জীৱন যে এগৰাকী মহিয়সী মাতৃয়ে গঠন কৰি গৈছে। পিলগ্ৰীমচ্ প্ৰগ্ৰেচ, বাইবেল যাব জীৱনৰ লগৰীয়া, তেওঁ অসাধু হব পাবে জানো ?

১৮১৮ চনৰ বাৰিষাৰ সময়। টমাচ অহিঅ' নৈৰ পাৰৰ ঠাই এৰি ইলিয়ান্সলৈ যাবলৈ ওলাল।